

Paa et enkelt Punkt forekommer det mig, at Forfatterens sædvanlige samvittighedsfulde Grundighed lader Læseren noget i Stikken. Det er lige mod Slutningen: det siges, at Lars Bjørnbak ingen Arvtagere fik, og at Bevægelsen, som den var skabt af Bjørnbak, gled ud og fortabte sig, uden at man rigtig kan øjne dens Spor. Dette er rigtigt, men det er netop Spørgsmaalet, hvorfor det er rigtigt, hvorfor var den skabte Bevægelse og det vakte Liv saa nær knyttet til deres Ophavsmands Personlighed, at den næsten tabes af Syne efter Forløbet af et saa kort Spand af Tid. Et Forsøg paa en mere indtrængende Forklaring og Forstaaelse af dette ejendommelige Træk ved den bjørnbakske Bevægelses Historie vilde uden Tvivl have interesseret mange af Bogens Læsere. De Bemærkninger, Forf. har om dette, staar ikke paa Højde med den Omhu, der ellers karakteriserer Bogen.

Alt i alt: Grundighed i Studierne, klog og besindig Vurdering af Situationen og Personer, ogsaa af Hovedpersonen. Magister Hans Jensen fortjener Tak og Anerkendelse for det betydelige Arbejde, der er nedlagt i Bogen, og for det vægtige Bidrag, han har ydet til Løsningen af den Opgave, han har stillet sig: Bidrag til det danske Landbodemokratis Historie. Man maa haabe, han kan faa Tid og Lejlighed til at fortsætte de her begyndte Studier paa en bredere Basis.

Henrik Pedersen.

Dr. Alex. Thorsøe ydede gennem sit lange, flittige Liv særdeles omfattende Bidrag til 19. Aarh.s Danmarkshistorie. Slutstenen paa hans Forfatterskab blev det *Grundrids af den danske Rigsdags Historie* under den reviderede Grundlov, som han naaede at faa udsendt kort før sin Død. Den vil i Litteraturen faa en lignende Stilling og Betydning som de vigtigste af Dr. Thorsøes andre Værker. Det blev jo denne Historikers Indsats i Forskningen, at han i saa høj Grad satte Ploven i ny Jord og derved gav Grundlaget for en foreløbig Orientering saavel som for andres videregaaende Arbejder. Hans Rigsdagshistorie vil ogsaa kunne tjene som en foreløbig Haandbog i et højst vigtigt Emne, ligesom den vil kunne være til Nytte for dem, der engang paatager sig at skrive den Ledetraad i vor nyeste politiske Historie, hvortil vi saa højlig trænger. Værdien som Haandbog bliver vel i og for sig ikke mindre ved den ejendommelige Maade, hvorpaa Stoffet er ordnet. Dr. Thorsøe yndede den annalistiske Fremstilling; han har i denne Bog samlet store og smaa Kendsgerninger, der hovedsagelig opregnes i rent mekanisk Tidsfølge, uden at der bliver taget noget Hensyn til deres indbyrdes Sammenhæng eller til Forskellen i deres Betydning. Uforsvarlig kan man dog ingenlunde

kalde Forf.s Form; han skjuler ikke sin Sympati for det gamle Højre og han kan vise Blik for Svagheder ved Venstres Taktik; der er samtidig noget ved Sprogtonen, der ligesom flytter Læseren Aar tilbage i Tiden og lader ham mærke, at det er en af Kristian 9.s Mænd, der fører Ordet. Paa Baggrund heraf virker det med en vis Charme, naar Forf. ud fra sit gennemhumane Sindelag giver en Mand som Sabro den varmeste Anerkendelse for hans Kamp for nye Opdragelsesmetoder.

Alex. Thorsøes Rigsdagshistorie kan ikke for Historikeren blive nogen Sovepude med Hensyn til den Pligt og Opgave, som stadig foreligger i Udarbejdelsen af en virkelig fyldestgørende Haandbog i vor nyeste Historie. Nu gælder ikke mere den Undskyldning, at Tingene er for aktuelle og ikke nok paa Afstand; i hvert Fald alt, hvad der ligger forud for 1901, er nu lige saa ren og skær Historie som Junigrundlovens Tidsrum var det, da N. Neergaard udsendte de første Hefter af sit store Værk.

Hans Jensen.

Genforeningsspørgsmaalet blev Anledning til, at en omfangsrig Literatur blomstrede frem inden for begge Lande, en Del heraf af historisk Indhold, og inden for denne Gruppe atter en lille Del af selvstændig Karakter, saa at en Omtale deraf finder sin Plads inden for dette Tidsskrifts Ramme.

Som en første Afdeling kan man betegne Genforeningsjubilmussskrifterne, baade dem der er fremkomne paa dansk og paa tysk Side, thi, ejendommeligt nok, har Adskillelsen fra Nordslesvig ogsaa givet Anledning til et tysk Mindeskrift. Som det betydeligste maa vel S. v. Dahl og A. x. Linvalds to-Binds Værk *Sønderjylland* betegnes. Af nyt Kildestof heri kan først og fremmest peges paa det af Krüger 1880 nedskrevne *politiske Testamente*, som Udgiveren Mag. Linvald har ladet afskrive i Rigsarkivet. Vi møder her Hans Krüger umiddelbart efter den preussisk-østrigske Traktat om Ophævelsen af Art. 5, som han opfatter saaledes, at der hermed ikke var gjort noget Skaar i Nordslesvigernes Ret, men at Fredstraktaten efter sin internationale Karakter hørte ind under en europæisk Domstols Afgørelse. Ved Rigsdagsvalget var Nordslesvigs Sydgrænse fastslaaet, Uenigheden inden for Sønderjylland om Edsaflæggelsen til Landdagen var afgjort efter hans egen Opfattelse, og selv i det tyske Folk var der efter hans Mening en voksende Forstaaelse af hans Kravs Berettigelse. Under disse Forhold saa han Modstanderen i det Bismarckske Magtherredømme, men hertil sluttede sig næsten den danske Regering, der syntes ham at have opgivet Troen paa den nordslesvigske Sag. Dens